

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre ... 240 Lei,
Fél évre ... 120 Lei,
Egy negyed évre ... 60 Lei,
Egy óra ... 20 Lei.

Hirdetések árasabás szerinti díjazás mellett vétettek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József főherceg-ut) 22. szám

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszervező: STAUBER JÓZSEF.

Kedd, április 4.

Királyi ravatalnál.

Hét árva! ... hét királyi árva és egy királyi özvegy áll patakokban omló könnyek és fekete gyász közepette Habsburg Károly ravatalánál. Künn madárcsicsergés, viruló tavasz, az árvák és az özvegy szívében komor, vigasztalatt fájdalom. S akiben emberi érzés lakozik, velük érez és velük sir napjaink egyik legnagyobb tragédiájának koronátvesztett áldozataért. Két fényes fejedelmi trón birtokosa egykor, ma — idegenben, száműzetésben kinszenvedett halott. E mélyen megindító és meg rázó tragédia el kell, hogy hallgattassa a napi politikát és helyet kell engednie az emberséges emberi fájdalomnak. Barátnak és ellenségnek ma találkoznia kell a legnemesebb emberi érzésben: a mindent elfelejtő és mindent megbocsátó részvétben. A kegyetlen görög sorstragédiák késői párja az egykori császárnak és királynak bukása, száműzetése és halála. Nem ő idézte föl a vérvivatart, mely elsöpörte trónjait. A világháború már a legnagyobb kiméletlenséggel viharozta dühét, amikor felkenték magyar királlyá és fejére került Ausztria császári koronája. Neki átkos öröksége volt a rettenetes vérontás, amelyért neki, az

ártatlannak, kellett keservesen megbünhödni. Két hazát adott neki végzete és most mégis hazátlanul, idegen földön, reményét vesztett száműzöttként kellett meghalnia. Ó, mi mulandó a világ dicsősége! Ó, mi kegyetlen, kérielhetetlen a sors!

Hét árva! ... hét királyi árva maradt támasz nélkül. Tündérország fényes, gyémántos palotái között válogathattak egykor s ma — kegyelemkenyőren élnék idegenben. Ambrózia volt az életük, nektár az italuk, birodalmak aranyalmái a játékaik s ma — bizonytalan jövőnek néznek elébe. Micsoda kegyetlen játékot üzött velük, szegény, szánnakó árvákkal a sors iróniája! S a sors most avval tetézte fründent megcsufoló játékát, hogy elragadta tőlük férfikora tavaszán a rajongva szerető és kimondhatatlanul szeretett apát. Az apát, ki király volt egykor, az apát, aki eszászár trónon ült. Lehetséges, hogy mély megilletődéssel ne forduljon feléjük és fejedelmi anyjuk felé az egész világ részvéte. A világ árvái ők, kik nem rég trónok fényében játszották gyermeki játékaikat. A világ árvái, kik biborban születtek s ma — alig van hová lehajtani hontalárná vált árva fejüket.

Világ hatalmasai, ki országok

és népek sorsát intézitek, álljatok meg ma egy percre munkátokból és legyetek — emberek! Legyetek emberek s adjatok az árváknak hazát! Ha letaszítottátok az apát a

trónról, ahonnan oly rövid volt az út a sirig, kegyelmezzetek meg az árváknak s adjatok nekik legalább békés állandó hajlékot, hol zavartalanul kisirhatják magukat.

Marsieu az aradmegyei választásokról.

Megsemmisítettek egy mandátumot. — A parlament vasárnapi munkája

BUCURESTI. A mandátumok igazolásának befejezése céljából a kamara vasárnap délután is ülést tartott, amelyen elsősorban is az argesi mandátumokat vették igazolás alá. Valsanescu liberális képviselő támadta a paraszt pártot, mert anarkista politikát követ. Szemére veti a paraszt párt vezetőinek, hogy olyan tagokat is megtérnek maguk között, akik anarkiát akarnak. Michalake, a paraszt párt vezetője közbekiált:

— Legalább a jelenlévőkkel szemben több tiszteletet kérünk!

Manu felkész a nemzeti párt részéről a Maramaros megyei választási visszaélésekről beszél. Manu beszéde további folyamán jelemlítette, hogy az egyik liberális párti képviselő, Mihályi Péter, aki annak idején, amikor Vajdák kimondták a Magyarországtól való elszakadást, hűséget esküdött a magyar koronának, kéri a Mihályi mandátumának megsemmisítését. Manu javaslatát a kamara magáévá tette. Mihályi

mandátumát megsemmisítette és ellene vizsgálat megindítását rendelte el. Műegyetem párti képviselő az algiui választási visszaélésekről beszélt. Határozottan nemzeti párti képviselő visszájallatást vet a kormány eddigi eredményei ellen.

Marsieu Jusztin az aradmegyei választásokról beszélve, harag sulyozta, hogy az ottani mandátumok ab ovo érvénytelenek és törvénytelenek, mert a három év előtti névjegyzék alapján történtek, ezekből a névjegyzékekből pedig hiányoznak az Oroszországból hazajött foglyok, az a három évi kómings, amely ezen idő alatt választójogot nyert. Marsieu beszéde után az aradmegyei mandátumokat is igazolták, amellyel az ülés végét ért.

A kamara tegnap éjjel is ülést tartott, amelyen Marsieu Jusztin folytatta beszédét. Kéri Fogarasi megye mandátumainak megsemmisítését. Dr. Lempás a krasszószerényi választást visszaélésekről beszélt. Ezután az ülés végét ért.

Aki nem törekedett a trónra.

(Intimitások az exkirályról.)

„Kis főhercegnek“ nevezte a nép Károly Ferenc Józsefet, de az a végzetes kéz, amely nagybátyja életét kioltotta, a közel jövő várományosává tette Ferenc Ferdinánd halála után ő lett a két trón örököse. Huszonhét éves volt midőn trónörökös lett. 1887 augusztus 17-én születet, atyja Ottó főherceg, a meggyilkolt Ferenc Ferdinánd testvére volt, aki 1906-ban hunyt el. Anyja Mária Jozefa szász királyi hercegnő, Erzsébet királyné halála után, fia nősüléséig a bécsi udvar első reprezentáns hölgye. Az elhunyt király huszonnégy éves korában vette feleségül Zita párnai hercegnőt, kivel végtelenül boldog házasságot élt. Környezetében magyar embereket vetett és pedig Berchtold, Lipót grófot, a volt külügyminisztert, aki főudvarmestere és Ottrubay Károly vezérkari századost, aki szárnysegéde volt az utóbbi köztudomás szerint fia Ottrubay Károly kuriai bírónak, az aradi törvényszék nyugalmazott elnökének. Amikor az 1889-

iki események Rudolf halála, Károly főherceget és családját közelebb hozták a trónhoz, az elhunyt király alig volt még két esztendő. Fejedelmi anyja nagy gondtal neveltette két gyermekét: Károlyt és öccsét Miksa főherceget. Midőn serdültebbek lettek, mindketten a bécsi Schottengimnáziumban vizsgáltak. A jövőre való előkészítés munkája azonban csak akkor kezdődött, amikor Károly már ifjúvá serdült és mint hadnagy az aranygyapjú légfiatalabb lovagja lakott a prágai kastélyban és amikor legkiválóbb német professzorok vették be a legfontosabb jogi tudomány ágakba.

A főherceg szorgalommal és munkakedvvel fekiült neki a tanulásnak s ebben nagy segítségére volt ritka emlékező tehetsége. De emellett nem hanyagolta el katonai tanulmányait sem. Anélkül, hogy katonai egyoldalságról beszélhetnénk, az elhunyt uralkodó szinte romantikus hájlándósággal csüggött katonai pályáján. Senki sem volt nálánál nagyobb tisztelője királyi nagybátyjának. Egyszer jelen volt egy idegen uralkodó fogadtatásánál, ahol ő képviselte a király személyét. Környezetének ekkor a fogadta-

tással kapcsolatban ezeket mondotta:

— Minden nagyon szép volt, de ha öfelsége megérkezik, ha a mi néphimnuszunkat játszik s ha a mi zászlainkat ő előtte hajtják még, az mégis egészen más.

Károly Ferenc József főherceg 1895-ben kezdett először tanulással foglalkozni, amidőn Wallis gróf vezérkari őrnagy és Carighnain báró tanították a fiatal főherceget. Wallis gróf egy magyar huszárezrednél szolgált és jól ismerte a magyar nyelvet, amely nagy hasznára volt az akkor még prezuntív trónörökösnek. A főherceg nyilt eszü, jó tanuló volt Hat éves korában már teljesen birta az angol nyelvet. Ebben az évben kezdte meg a magyar és a francia nyelvek tanulását is. Az első magyar instruktora Tornácssy soproni tanító volt, aki a főherceget olvasásra, írásra és számolásra tanította. Károly Ferenc József ezután a bécsi bencés gimnáziumba került. A főherceg 1900-ban kisebb utazást tett. Első utazása Abbáziába vezetett. Magyarországon először 1901-ben tett hosszabb utat. Az első állomás Budapest volt, azután lentazott Békéscsabára, majd Debrecenre is meglátogatta. Volt az-

után Koložsvár és Gyulafehérváron, ahol Majláth Gusztáv püspök vendége volt. Erdélyt keresztül utazta, volt Brassóban, Fogarason, Szombathelyen és Abafalván, ahol Hunyár bárónak volt a vendége. Huszszabb ideig tartózkodott ezután a Tátrában. 1904-ben kezdte meg katonai tanulmányait nagy komolysággal. Az 1905. évet Bilinben töltötte, mint hadnagy. 1906-ban Prágába ment és itt megkezdte jogi tanulmányait.

Károly excsászár a harmadik Habsburg volt ezen a néven. Az elhunyt excsászár az első osztrák császár volt Károly néven. Mint magyar király negyedik Károly, I. Károly, akit a magyar történelem Róbert Károly néven ismer, az Anyon házból eredt és Nagy Lajosnak volt atyja, II. Károly Dittázzói Lajos fia, a népbíró királyé. 1385-ben került a magyar trónra. Szekesfehervárot koronázták meg, tizenegy hónappal később összeesküvésnek esett áldozatul. III. Károly, Mária Terézia atyja, mint német-római császárt VI. Károly nevet viselt. Szegény Károly! nem törekedett trónra, de nem is tudta megtartani trónjait.

IV. Károly exkirály halála.

Károly volt magyar király és osztrák császár halála az események homlokterében áll az egész világsajtóban. Az exuralkodó tragikus sorsa és száműzetésben bekövetkezett halála minden érző emberből meleg részvétet vált ki az özvegyen maradt exkirályné és hét árvája iránt. Aradra szombaton a késő éjjeli órákban érkezett a halál híre. A táviratok késedelmét a budapesti táviróhivatalokban beállott nagymérvű torlódás okozta. Az Aradi Közlöny, melyet a cenzura miatt esti fél tízig kiszedve el kell készíteni, éjjélkor kapta meg a halálhírt hozó táviratot. A rendkívüli eseményt külön mellékletben közölve, csatoltuk vasárnap lapunkhoz. Mai távirataink a következők:

Betegsége és halála.

Károly exkirály betegsége március 15-én kezdődött. Háziorvosa magasfokú lázt állapított meg és betegsége harmadik napján már spanyol betegséget konstatait. A nagybeteg állapota egyre rosszabbodott, a láz folyton emelkedett, míg végre április elsején a reggeli órákban bekövetkezett az agónia és délelőtt 11 óra 30 perckor kiszenvedett. Az első távirat, amely Károly halálát hírül hozta, a következő:

PÁRIS, április 1. A Havas ügynökségnek táviratozzák Londonból, hogy funchalli jelentés szerint Károly exkirály délelőtt 11 óra 30 perckor meghalt.

Szombaton késő este a következő táviratot kaptuk:

BÉCS. A Reuter ügynökség jelentí a Neueste Wiener Nachrichtennek, hogy Károly exkirály április 1-én délelőtt 11 óra 30 perckor Funchallban meghalt. Ugyanezt a táviratot kapták az összes prágai lapok is.

Közvetlenül e hírt megelőzőleg a következő táviratok érkeztek Budapestre: Schagger osztályfőnök, a királyi család bécsi képviselője 31-én délután két órakor Funchallban feladott következő táviratot kapta az exkirály állapotáról:

— *Fájdalom, a rosszhíradás beállott.*

Az exkirály öccsétől, Miksa főhercegtől kapott szombaton délután táviratot József főherceg Budapestre, mely szerint Károly állapota nagyon komoly és a katasztrófa elkerülhetetlennek látszik.

FUNCHALL. Károly exkirály az utolsó percig eszméleténél volt. Zita és Ottó ott tartózkodtak a haláláig ágya mellett és a katasztrófa beálltával is a szobában maradtak. Zita szombaton, amikor már nyilvánvalóvá lett, hogy Károly menthetetlen, azt kívánta, hogy az orvosok vérátömlesztést végezzenek, hogy férjét megmentésük az életnek. Az orvosok azonban, akik tisztában voltak vele, hogy már

ez a műtét sem segíthet, nem teljesítették Zita kérését. A holttestet vasárnap bebalzsamozták és felravatalozták. A temetés iránt még nem történt végleges intézkedés s így egyelőre Funchallban helyezik ideiglenesen nyugalomra.

BUDAPEST. Csernoch János hercegprimás vasárnap a következő sürgönyt kapta:

FUNCHALL, április 1. Tizenkilenc szentáldozás után Károly délben csendesen elhunyt, kérem sürgős intézkedését, hogy érte az országban minél több misét mondjanak.

A gyászoló Budapest.

BUDAPEST. A magyar fővárosba a délutáni órákban érkezett meg Károly halálának híre. A lapok rendkívüli kiadásban közölték a szomorú eseményt, amely egész Budapesten mély részvétet keltett. Az exkirály családja iránt a legmelegebb rokonérzés nyilvánult meg. A kereskedők a gyász jeléül szombaton délután bezárták üzleteiket. A Budapesti Közlöny szombaton rendkívüli kiadása a következőket közli:

Ö császári, apostoli királyi Felsége, IV. Károly ma 1922. április elsején Funchallban az Urban csendesen elszenderült.

A Magyar Távirati Iroda jelentí: A kormány arra utasította a polgári és katonai hatóságokat, hogy a középületekre és laktanyákra gyászbogót tüzzenek ki. Vasárnap az összes színházak és mulatóhelyek zárva voltak, a vendéglőkben és kávéházakban pedig tilos volt a zene. A beszterelés napján a budavári koronázó templomban ünnepélyes gyászsztentisztelet lesz, amelyet maga Csernoch János hercegprimás fog pontifikálni. A gyászmise alatt Budapest valamennyi templomaiban zugni fognak a harangok. A hercegprimás egyébként körlevélben intézkedett, hogy a temetés napján az egész országban ünnepélyes szentmisét rendezzenek s azonkívül reggel, délben és este szóljanak a harangok. A budapesti lapok a Szózat és a Népszava kivételével egészben vagy részben gyászkeretben jelentek meg. A hivatalos lap egész gyászkeretben jelent meg. Gróf Klebelsberg Kunó belügyminiszter tegnap rendeletet adott ki, amely szerint április 18-ig a gyász miatt tilos minden multság és népgyűlés. A politikai gyűlések gróf Bethlen István miniszterelnök tegnapi tervezett balassagyarmati és gróf Klebelsberg Kunó soproni útja elmaradtak. Budapest székesfőváros törvényhatósága és a Tudományos Akadémia ma a gyász jeléül gyászközgyűlést tartottak. A budapesti kereskedők is kivesszik részüket az általános gyászból. A kereskedők egyesülete elhatároz-

ta, hogy gyászkirakatokat rendeztet.

Horthy és Bethlen részvétávirata

BUDAPEST. Horthy Miklós kormányzó a következő részvétáviratot intézte Zita exkirálynőhöz:

Zita császárné, királyné *Öfelségének Funchall.*

Mélyen megrendülve vettem e percben a hírt *Öfelsége* IV. Károly király elhunytáról. A kifürkészhetetlen végzet kioltotta ifju nemes életét. Ravatala körül a magyar nemzet imában egyesülve osztozik a felséges család bánatában. Kérem felséges Asszonyomat méltóztatásuk fogadni legmélyebb részvétem kifejezését. Horthy Miklós.

Gróf Bethlen István miniszterelnök a következő táviratot intézte Zitához:

Zita császárné, királyné *Öfelségének Funchall.*

IV. Károly király *Öfelsége* halálának híret megrendülve fogadta a magyar nemzet. A felséged gyászában résztvesz osztatlanul az egész magyar nép. A magyar királyi kormány nevében kérem Felségedet, hogy bánatában legmélyebb részvétem kifejezését elfogadni méltóztatásuk. Gróf Bethlen István.

Schioppa budapesti nuncius és dr. Sipőcz Jenő. Budapest főpolgármestere szintén részvétáviratot intéztek Zita exkirálynőhöz.

Az exkirály végrendelete.

BUDAPEST. Politikai körökben híre jár, hogy Károly 1921. októberében elkészítette végrendeletét közvetlen Magyarországha való második visszatérése előtt. Végrendeletében megjelölte, hogy halála után Ottó legyen a trónörökös és helyette régens kormányozzon. Végrendeletében kifejezte azt az óhajtását, hogy a kapucinusok bécsi templomában levő kriptában temessék el, ahol ősei pihennek. A felfogás az, hogy Zita nem térhet vissza Bécsbe, ha teljesítik is Károly kívánságát a temetésre vonatkozólag, mert az osztrák határ átlépése előtt éppen úgy, mint a Habsburg család bármely tagjának, el kellene ismernie az osztrák köztársaságot, amit Zita nem hajlandó megtenni.

Érdekes adatokat beszélnek politikai körökben Károly vagyonáról, amely felett végrendeletet készített.

A szabadon rendelkezhető vagyon csupán a Reichenau közelében levő Warchold kastély és Tirolban a feistri kastély. A készpénzvagyona 6.3 millió korona, egymillió korona egyéb érték, öt darab egy-egy millióra szóló életbiztosítási kötvény és nagyértékű bútorkok.

Abban az esetben, ha teljesítik az exkirály végső akaratát és a kapucinusok sírboltjában helyezik el örök nyugovóra, a temetés oly szerény keretek között fog lefolyni.

mint annak idején a német excsászárné potsdami végtisztessége alkalmával, vagyis a hatóságok nem vennének részt a temetési szertartáson.

Az exkirály családja.

A most elhunyt Károlyt a gondviselés sok gyermekkel áldotta meg. 1911-ben nősült, ekkor vette el Zita pármái hercegnőt, aki mindössze 19 éves volt. Az első gyermek, Ottó 1912. november 20-án született. Utána Adelheid következett, aki most 8 éves. A többi gyermek sorrendben a következő: Róbert 7 éves, Félix 6 éves, Károly Lajos 4 éves, Rudolf Syringus, aki már a svájci száműzetésben született, most 3 éves, Sarolta, aki egy évvel később ugyancsak Svájcban született, most 2 éves. Tehát hét árva, 5 fiu és 2 leány gyászolja a volt uralkodót. A nyolcadik gyermek születését májusra várják. Károlynak egy öccse van, Miksa főherceg, 27 éves, aki a gyermekek gyámja lesz. Az elhunyt exkirály anyja Mária Jozefa főhercegné, néhai Ottó főherceg özvegye, aki most 50 esztendő.

Bécs is gyászol.

BÉCS. Seidel püspök, a Hofburg plebánosa Zita exkirálynőtől a következő táviratot kapta:

A jó isten magához szövitotta a császárt. Mondjon misét érte.

BÉCS. Az itteni magyar követségen és egyes magánépületeken gyászbogókat lenget az áprilisi szél. Osztrák legitimista körökben Károly holttestének hazaszállításáról beszélnek. Schagger osztályfőnök egy újságíró előtt kijelentette, hogy egyelőre csak annyi bizonyos, hogy a végrendelet a gyermekek gyámjával Miksa főherceget jelölte ki, ami a Habsburgok családi törvényeiből is következik. Ez a törvény ugyanis azt írja elő, hogy a mindenkor trónörökös kiskorúsága idején a legközelebbi rokon a gyám. Ez a legközelebbi rokon pedig Miksa. Az exkirály októberi magyarországi útja előtt végrendeletet készített, de lehetséges, hogy Funchallban változtatott a végrendeleten. Schagernél az a végrendelet van, amelyet a háboru alatt hozott, amikor az olasz fronton átvette a vezényletet. Miksa főherceg Funchallba utazik, ahol Zita oldalán gróf Károlyi József az egyetlen férfi tanácsadó.

BÉCS. Az osztrák legitimisták ezen a héten nagy gyászünnepélyt rendeznek. Álláspontjuk megegyezik a magyarországi legitimistákéval. Elismerik Ottó trónöröklési jogát és ebben az értelemben munkálkodnak.

A külföld gyásza.

PÁRIS. Az itteni magyar követségen számos előkelőség irta alá a kitett gyászlevelet a kondoleálás demonstrálásaként. A spanyol követség vezető főhivatalnokai személyesen fejezték ki részvételt.

párisi lapok hosszabb cikkekből rokonszenvesen írják Károlyról. Kiemelik szeretetreméltó, nemes egyéniségét. Nem volt híján a nagyságnak, de elhatározásaiban kapkodó és gyenge. Az Echo de Paris azt írja, hogy a legkülönbözőbb befolyásokra hallgatott. A Matin szerint több jóakarát, mint akaratérő volt benne. A lapok kiemelik azt, hogy amíg Vilmos makacsul ragaszkodott a háború folytatásához, Károly a békéért fáradozott. A Figaro írja: József János ember volt, de a körülmények kegyetlenül összeesküdtek ellene. Az Echo de Paris rámutat arra, hogy amíg a Hohenzollernnek kényelmesen ülnek, Károly szikós viszonyok között halt meg. Zita részvétel, gyermekai igazságot érdemelnek. Károly visszatérése Budapestre a háborút jelentette volna Csehországgal, Jugoszláviával és talán Romániával is és kikérthetetlen lett volna a megszállás. Károly feláldozta magát Magyarországot érte. A Liberté reméli, hogy sürgősen intézkedni fognak az exkirályi család támogatásáról. Márciusban mindössze 15 ezer frankjuk volt.

LONDON. Az angol lapok azt

hangoztatják, hogy most már megindulhat Közép-Európa konszolidációja, amelyet eddig a monarchista agitáció fenyegetett.

PRÁGA. A cseh sajtó azt hangoztatja, hogy az exkirály sorsá részvétel érdemel, mert mindenkori idegen befolyás alatt állott.

BÉCS. A bécsi lapok hasábot írnak az exkirály haláláról. A Reichspost gyászkeretben jelent meg és *Megpróbáltatások* című vezércikkében ezeket írja: Igazi fejedelm volt, aki keresztény módjára viselte a megpróbáltatásokat. A Neue Freie Presse szerint a jól akarta, de nem volt elég ereje hozzá, hogy birodalmának nehéz próbáit megoldja.

BELGRÁD. A jugoszláv sajtó hosszan foglalkozik Károly exkirály halálával. Azt írják, hogy a haláleset gyászbaborította mindazokat, akik az exkirály visszatérésére számítottak. A Habsburgok ismételten trónra való jutását elvárják, a helyzetet ez nem teszi könnyebbé, mert más Habsburg is próbálkozhat és éppen ezért óberfigyelemmel továbbra is résen kell lenni.

Hir Zita exkirálynő haláláról.

— A fejedelmi özvegy állapota. —

Ma délelőtt az a hír terjedt el Aradon, hogy Zita exkirálynő, aki anyai örömeinek néz elébe, az öt évtől nagy csapás súlya alatt idő előtt lebetegedett és a szülés következtében meghalt. A szomorú hírt mindezekig nem erősítették meg. Annyi mindenestre tény, hogy az exkirálynő súlyos beteg és egy távirat arról is beszámol, hogy a szerencsétlen asszony a fájdalomtól idegsokkot kapott. Erre vonatkozó távirataink a következők:

BERLIN. A német fővárosban olyan hírek keringenek, hogy Zita exkirálynő korai szülés következtében meghalt. A hírből nem hisznek, mert Zitát erős szervezettű asszonynak ismerik, akinek lebetegedését májusra várják.

BÉCS. Az itteni lapok értesülése szerint Zita május végére várt lebetegedése után valószínűleg elköltözik Funchalból. Rá nem vonatkozik a száműzetés és így szabadon megválaszthatja tartózkodási-helyét. Az exkirálynő egészen megtört, s az orvosok azt ajánlották neki, hogy nagyon kímélje magát.

BÉCS. A Neues Wiener Journal írja: Bécsi jól értesült körök értesülése szerint.

Zita állapotában hirtelen rosszabbodás állott be. Alultól idegsokkot kapott.

(Károly utolsó szavai.)

BUDAPEST. A Havas távirati ügynökség jelenti Funchalból, hogy az exkirály utolsó szavai ezek voltak:

— *Uram történiék meg akaratod. Kezedbe teszem le a magam, feleségem és gyermekeim életét.*

Felajánlom neked váltásul életemet népem boldogulásáért.

Miksa főhercegtől az exkirály öccsétől József főherceg ma a következő táviratot kapta Münchenből:

— Zita nevében mélyen megrendülve közlöm veled, hogy bátyám tegnap délben esendesen elhunyt. Kérlek értesítsd a magyarországi rokonokat.

(Magyar földbe temetik.)

BUDAPEST. Az eddigi intézkedések szerint Károly exkirályt holnap, kedden fogják eltemetni Funchalban. Ez a temetés csak ideiglenes lesz.

BÉCS. A bécsi legitimisták úgy értesülnek, hogy Zita felkérte Alfonso spanyol királyt, hogy a tervezett intézkedésekben legyen segítségére. A spanyol király a legkészebben felajánlotta közvetítését. Az exkirály legutóbbi magyarországi utjakor készített végrendeletében annak a kívánságának adott kifejezést, hogy Magyarországon temessék el. A bécsi legitimisták úgy értesülnek, hogy az antant hatalmak nem fogják megakadályozni, hogy az exkirály eme utolsó kívánságát teljesítsék.

IV. Károly élete.

Károly Ferenc József 1887 augusztus 17-én született Alsó-Ausztriában, Persenburghban. Atyja a korán elhunyt Ottó főherceg, anyja Mária Jozefa főhercegnő, keresztapja Ferenc József király volt. Ferenc Ferdinánd házasságkötése után már benne látták a jövő trónörökösét. Ifjúkorában két évet Sopronban töltött s megtanult magyarul. 1903-ban had-

nagy lett az első ulánus ezredben. 1911 október 21-én nőül vette Zita párizsi hercegnőt, unokahúgát, a kihűz már gyermekkorában melegen vonzódott. Több ízben voltak együtt Magyarországon is, jártak Erdélyben is. A szerajevói merénylet után, mint trónörökös-párt 1914 augusztus 2-án Budapestten ünnepi fogadták őket. A háború elején Frigyes főherceg mellett működött. 1916 márciusában altábornagy lett és hadtestet kapott a déltiről fronton. Később az erdélyi csapatok élére került. Ferenc József 1916 november 21-én meghalt s Károlyt és Zitát december 30-án Budapestten megkoronázták. Mint békefejedelm kezdte meg az uralkodást. Tagadhatatlan jóindulattal akart véget vetni a háborúnak, de ereje nem volt hozzá. Tiszát elejtette, Eszterházy Mór grófot nevezte ki a nagy budapesti tüntető munkásfelvonulás után miniszterelnökké s a német szövetségből való kilépés árán is parkodott békét kötni. Ezt a törekvését az a kíméletlen háború politika hirtelente meg, amelynek az antantnál Clemenceau, a központi hatalmaknál H. Vilmos német császár volt a főképviselője. A veszített háború után a forradalmi mozgalmak hatása alatt kinevezte Károlyt Mihályt miniszterelnökké, aki minisztertanácsával együtt József főherceg kezébe letette az esküt, de másnap Károly kénytelen volt az esküt alól feloldani. A budapesti forradalom elől Gödöllőre Bécsbe menekült családjával együtt, egy darabig még Ausztriában élt, aztán Svájcba költözött.

A két puccskísérlet.

Svájci száműzetésében csendes visszavonultságban élt Károly a családjával. De nem tett le a reményről, hogy minél hamarabb visszakérüljön a magyar trónra, améltől sem maga, sem utóai részéről nem mondott le. Károly magyarországi hívei minden alkalmat felhasználtak, hogy az exkirályt visszahozzák Magyarországra és visszahelyezzék a trónra. A magyar legitimisták közül általában többen megfordultak Prágában és előkészítették a talait az exkirály számára. A múlt év husvétján hívei tanácsára Károly váratlanul megjelent Magyarországon. Amikor megérkezésének híre nyilvánosságra került, a kisantanti kormányai nyomban intervénáltak a magyar kormánynál. Károly megjelent Budapestben felhajtotta a budai várba, ahol rövid ideig tanácskozott Horthy Miklós kormányzóval. A tanácskozás után az exkirály visszatért autójához és a magyar kormány védelme alatt sietve elhagyta Magyarországot területét és visszatért Prágába. A kormányzó értesére adta, hogy az ország érdeke ellen cselekszik, ha Magyarországon marad és visszaszerzi trónját, mert a kisantanti állattai semmi körülmények között sem fűnek a magyar trónon és répresszáliát alkalmaznának. Ez hatott és Károly, semhogy hazáját újabb megpróbáltatásoknak tegye ki, inkább eltávozott.

A magyar legitimisták főként Lehár Antal ezredes és báró Osternburg őrnagy azonban továbbra is permanensitásban maradtak és várták az alkalmas időpontot, hogy az exkirályt visszahozzák.

Ezt az időt a múlt év októberében vették elérkezettnek. Károly és Zita hívei tanácsára egy bérelt repülőgépet elhagyták Svájcot és hajó és osztrák terület felett repülve magyar területre érkeztek, ahol Nyugatmagyarországot szállták le. Gróf Erdődy kastélyában pihentek ki a légi utazás fáradalmait és még aznap felke-resték gróf Andrássy Gyula, Rakovszky István, Gratz Gusztáv, Lehár ezredes és Osternburg őrnagy, Osternburg egész különítményét az exkirály főparancsnoksága alá helyezte. Károly, aki időközben híveiből összeállította kormányát, fegyveres erővel megindult Budapest felé arra számítva, hogy a közbeeső helyek katonai alakulatai és Budapest helyőrsége nyomában hozzácsatlakoznak. A budapesti kormány a fegyveres felvonulás hírére csapatokat koncentrált és a király csapatai elé küldötte. A két magyar hadsereg Budaörsnél találkozott, ahol megkezdődött a tüzharc. Az első összecsapás után fegyverszüneti tárgyalások indultak meg, amelyek azonban nem vezettek eredményre. A kormánycsapatok támadásba mentek át és rövid harc után visszavonulásra kényszerítettek Osternburg osztagait, amelyek felbomlóva rendetlenül vonultak vissza. Az exkirály, Zita és kíséretét katonávozzal egész Tatáig jutott, de innen már nem mehettek tovább, mert a közben értesített győri helyőrség huszárij fel-szedték a vasuti sínekét. Tatáig Károly és Zita és a királyi kormány, velük levő tagjai a kormánycsapatok fogságába kerültek. A kormány ufásítására Siménialy ezredes a fejedelmi foglyokat Tihanyba szállította és az ottani apátságon helyezte őrizet alá. Ekkor azután megkezdődtek a diplomáciai egyezkedések a kisantant, nagvantant és a magyar kormány között az exkirályi család további sorsáról. Hosszas egyezkedések után végre a nagvantant úgy döntött, hogy az exkirályt és felesét Madeira szigetére internálja. Az exkirályi párt egy dunai angol monitorra szállították, amely a Dunán végig a magyar, jugoszláv és román területen Galatzba vitte. Itt egy angol hadihajó vette fedélzetére a szárműzöket, akikhez Konstantinápolyban gróf Hunyady József volt főtábornok és felesége csatlakoztak. Az első bifenő állomás Málta szigete volt, innen az angol hadihajó megszakítás nélkül folytatta útját Madeiráig. A portugál kormány szíveslegéből a sziget fővárosában, Funchalban kapott a királyi száműzött és családja tartózkodási helyét. A szigeten egyhanguan folyták a száműzetés napjait, amelyekbe egy kis öröm akkor vegyült, amikor Zita királynő Svájcól Funchalba hozta a megoperált Róbert főherceget. Néhány hétig zavartalan boldogságban élt a királyi család, améltnek szomorúsága március 15-én kezdődött, amikor a család fő súlyos betegséggel agynak dött.

A funchalli éghajlat.

Közvetlenül az exkirály halála előtt a budapesti Magyar Távirati Iroda a következő felhívással jelentést adta ki: Az utóbbi napokban különféle nyilatkozatok és lapközlemények jelentek meg a napisajtóban, amelyek a volt

irány betegségével kapcsolatban egy kártyát a volt királynak és családjának helyzetét feltüntetni, mintha ott szükségét éreznék, megfelelő orvos és gyógyszer nélkül szükkölnének és az ottani klíma IV. Károly betegségére alkalmas volna. E hangulatkeltő és teljesen hamis híresztelésekkel szemben megállapítható hogy Madeira szigete és annak fővárosa igen enyhe és egyenletes éghajlattal bír. A februári hőmérséklet 15,4, az augusztusi 22,6 fok s ezért a szigetet nedves és egyenletes klímájára való tekintettel a tüdőbetegek nagy számban keresik fel: főleg az angolok választják előszeretettel Funchallt téli lakóhelyül, amely város megfelelő szállodákkal és számos villaszerű épülettel rendelkezik teljesen modern kultúrája van s orvossal, gyógyszerrel, s. b. bőségesen el van látva. Ellenkező híresztelések a közönség tájékoztatására épített és a valósággal kirívó ellentétben álló propagandának termékei. A volt király anyagi helyzetét illetőleg ismételten leszögezhető végül az a tény, hogy a beérkező jelentések szerint a királyi család rangjának teljesen megfelelő életmódot folytat, semmiben hiányt nem szenved s a még függőben levő anyagi kérdések kielégítő rendezése is a legközelebbi időben várható.

BÉCS. A Wiener Tagblatt értesülése szerint Károly exkirály legutóbb levélben arra kérte az angol királyt, hasson oda sürgősen a nagykövetség tanácsánál, hogy ne csak kedvezőtlen anyagi helyzetén segítsenek, hanem más lakóhelyet is jelöljenek ki számára, mert úgy ő, mint gyermekei a legújabbban szenvednek a funchall éghajlattól.

Tőkét emelt a kötő- és szövőgyár

Az Arad Kötő- és Szövőgyár tegnap tartotta meg az évi rendes közgyűlést és ugyancsak ezen alkalomból rendkívüli közgyűlést is, amelyen elhatározták, hogy a gyár jelenlegi alaptőkéjét 1.800.000 leire fogják felemelni. A vállalat a tavalyi év után részvényenként harminc lei osztalékot fog fizetni, amely összeg a Banca Romaneasca aradi fiókiánál vehető fel. A közgyűlésen Goldis László elnökölt. A tavalyi év szép eredménye Rácz Gyula vezérigazgató érdeme, aki külföldön szerzett tudásával és a szakmába vágó tapasztalataival már eddig is kitűnő hírt szerzett a vállalat gyártmányainak. Most pedig, miután újabb tőkebefektetéssel a gyár üzemét véglegesen ki fogják bővíteni, ezáltal Aradon eddig még nem gyártott textilárúk előállítását is lehetővé fogja tenni. A felemelt alaptőkét az üzemek lényeges kibővítését tervezik legelső sorban és valószínűleg rövid idő alatt már piacra is hozzák legújabb cikkeiket, mint a selyemárukat és berlini kendőket, amelyeknek gyártását a gyár már rövidesen meg is kezdi. Az üzemek kibővítése természetesen újabb építkezéseket fog maga után vonni. Egre nézve a tervezet már készen áll és az idevonatkozó munkálatok néhány hónapon belül már meg is indulnak.

Magyarország genovái delegációja. Budapest. Gróf Bethlen István miniszterelnök és Teleszky János volt pénzügyminiszter vezetésével a magyar delegáció pénteken utazik el Genovába.

A legitimisták Ottó királyságáért.

(A kormány a detronizációs törvény alapján áll.)

BUDAPEST. A pártkörökben az a felfogás, hogy az exkirály most bekövetkezett halálával a fonszimen levő politikai kérdések közül a legkényesebb és a legnehezebb rész kapcsolódott ki. Ennek következtében a királykérdésben lényeges eryhülés várható. Gróf Apponyi Albert egy ma tett nyilatkozatában kijelentette, hogy felfogása szerint az egyetlen törvényes álláspont az, hogy az exkirály legidősebb fia, Ottó máris Magyarország királya. Szerinte a régensség kérdése még távolabbi kérdés. Friedrich István és gróf Andrássy Gyula hasonlóképpen vélekednek. Andrássy kijelentette, hogy a régensség, miután Magyarországnak jelenleg nincsen nádora, Zitát illeti meg, Ottó édesanyját. Herceg Windischgrätz Eajos ugy nyilatkozott, hogy meg kell állapítani azt, hogy a tragédiáért kit terhel a felelősség. Csernoch János hercegprímás közjogi felfogása az, hogy a trónöröklés rendje szerint a trón most Ottót illeti, ő tehát Magyarország jogszerinti királya már ma is.

BUDAPEST. Gróf Andrássy Gyulánál ma a legitimisták értekezletre gyűltek össze. Az értekezleten gróf Apponyi Albert eköterjesztésére a következő határozatot hozták:

— A különböző pártállású legitimisták értekezlete egyértelműen megállapította, hogy IV. Károly király gyászos elhunytá folytán elsőszülött fia, mint II. Ottó a magyar király, akinek megkoronáztatását ezidőszert vis maior gátolja meg. Megállapította továbbá, hogy a jelenlegi körülmények között az évszázados gyakorlat teremtette magyar jogszokás szerint az özvegy királyné a kiskorú király jogait és érdekeit képviselni hivatott. Az értekezlet egyértelműen követeli, hogy a boldogult király földi maradványait Magyarországon temettessenek el és hogy az özvegy királyné és az árva gyermekek Magyarországon tartózkodhassanak. Ennek lehetővé tételé egyaránt követelménye a magyar nemzet becsületének, műveltségének és emberségének. Gróf Andrássy Gyula, Beniczky Ödön, gróf Apponyi Albert, Borovicsényi Aladar, gróf Cziráky József, Friedrich István, Gratz Gusztáv, Haller István, gróf Hunyady József, Huszár Elemér, örgróf Palavicini Sándor, Palugyay Móric, Rakovszky István, báró Szerényi József, Ugron Gábor, Vázsonyi Vilmos, herceg Windischgrätz Eajos, gróf Zichy Vladimír.

BUDAPEST. Egy a kormány intencióit igen jól ismerő vezetőpolitikus a Virradat munkatársa előtt kijelentette, hogy a kormány álláspontja a királykérdésben egy hájszályit sem változott. A kormány álláspontja az, hogy a törvé-

nyes állapot az, amelyet az 1921-iki 47. törvények képez, amely pedig az egész Habsburgház trónvesztését mondja ki. Ezt az álláspontot, mely az egyedül törvényes, elhagyni nem lehet. Ezenkívül pedig fennáll a kormánynak az az ígérete, melyet az antanthatalmaknak tett. Ez az ígéret az, melyet a kormány a trónfosztással kapcsolatban tett, hogy a királykérdés pozitív megoldása előtt az antanthatalmakkal érintkezésbe fog lépni.

BUDAPEST. A Virradat írja, hogy az exkirályt nem lehet Budapesten eltemetni a legitimista propaganda miatt. Temetkezési helyül a spanyolországi Escorial várkastélyát, a Habsburg család régi helyét tartják legalkalmasabbnak.

BUDAPEST. A kormányparti klubban a legitimisták mai értekezletén hozott határozatát megütközéssel fogadták és azt törvénytelennek jelentették ki.

BUDAPEST. Gróf Bánffy Miklós külügyminiszter a hozzáforduló külföldi diplomataknak megnyugtató kijelentéseket tett. Rámutatott arra, hogy a szomorú esemény a kormány bel- és külpolitikájában nem jelent fordulatot. A kormány változatlanul az 1921. évi 47-ik detronizációs törvény és az ebből logikusan folyó közjogi konzekvenciák alapján áll. A külügyminiszter hangsúlyozta a nálajárt antandiplomaták előtt, hogy a kormány biztosítókkal rendelkezik aziránt, hogy a törvényen alapuló álláspontjának minden azal szemben irányuló kísérlet ellen érvényt szerezzen.

Irodalom és művészet.

A reichstadti herceg.

(Premier a városi színházban.)

Szombalon mutatja be a városi színház Stojanovics Péter operettjét, „A reichstadti herceg”-et. A librettó írók a Lemát Rosand világhírű drámájából a „Sasfiók”-ból merítették és unalmasan dolgozták fel. A darabban mindössze egy kómikus szerep van, a többi savanyu, élvezhetetlen. Stojanovics muzsikája elsőrangú csak hogy tulryomó részben nem operett-zene. Éppen ezért túlságosan családostól a szombati esti premér-közönség, amikor fullbemászó, könnyed zenét vár. A darabban túlság a szentimentalizmus a szerzőzés és ezért nem volt meg a remélt nagy siker. Pedig az előadás a legjobbak közé tartozott. László Andor a címszerepben egyik legszebb sikerét aratta. Nemcsak szépen, szívesen szólóan énekel, hanem a drámai jelenetekben érzelmes színésznek is bizonyult. J. Halmos Mici, aki már rég nem játszott vezetőszerepet, a szerelmes és önteltalozó színész szerepében elsőrangú produkát. Ének számai igaz, őszinte sikert arattak. Inke Rezső egy jóízű bécsi korcsmáros szerepében ragyogóan egészséges humorát. Kallós József a császár szerepében légiás, és mégis jószágon embejt volt. Kisabb szerepekben Zsábi Irénke, Szegő László

Sipos Zsigmond, Darvas Ernő nyújtottak elsőrangú. Mészáros Béla elszerte lenkedte hálás szerepét. Igen tetszett a Kis Bérczi Gyurka, Klein Klárka és Ásványi Juliska. A zenekar Csányi Mátyás a főle megszokott lendülettel és precizitással vezette. Az izléses, stílusos rendezésért Jakabffy Dezső illeti elismerés. (Ky.)

A színházi iróda hírei. Ma este ünnepje lesz a városi színháznak. Hegedüs Gyula, a színiárszás nagy mesterének ma lesz az első fellépje. A nagy művész ez alkalommal egyik kiváló szerepét a Hattyu Jácintját fogja eljátszani. Szerdán Hegedüs Gyula fellép nével az Ördög van műsoron. Jólán szerepét ez alkalommal Harmanth József játssza először. Csütörtökön a legmulatságosabb francia bohózat a Zsába, Hegedüs Gyulával a főszerepben C) bérletben kerül színre. A Csodagyermekét pénteken mutatja be az aradi színház a főszerepben Hegedüs Gyulával. Szombaton este Osztrigás Mici van műsoron, Petypon tanár szerepét Hegedüs Gyula játssza. A Sárga keztyű előadása iránt szokaján nagy érdeklődés nyilvánul meg a közönség körében. Az egész darabot ugyszólván a két főszereplő játsza végig és Hegedüs Gyula, a beszélő művész nagy mesterének méltó partnerére lesz az oradea-marei drámai hősnő Jósika Mici. Legyek még korlátolt számban ezen előadásokra válthatók.

Haladás előadása. Igen gazdag műsort hallgatót végig szombaton délután a Haladás közönsége, amelynek gerince Leitényi Sándor főgimnázium tanárnak a radioaktívjáról szóló rendkívül érdekes és tanulságos előadása volt. Motorca Valerius ügyes Shumann hegedűszólóját, Pociolan Irma precíz zongorakiséréte mellett éppoly tetszéssel fogadta a közönség, mint Tomory Viola ismert meleghangú szavaját. Az általa szavalt Petőfi-költeménnyel kapcsolatosan Nagy Zoltán tükör felhívta a közönség figyelmét a nemközönséges jiszteit nagy költő születésének száz éves évfordulójára, majd vallástörténeti előadását folytatva, a pantheisztikus világlátásról beszélt. Öszintén megtapsolta a publikum Müller Mariska művészi zongorajátékát, valamint Csizmás Sándor mély érzéssel játszott műdalait, amelyeket Gellért Pál kar nagy kísért.

Véget ért a szabósztrájk

(Ötven százalékkal drágul a ruha.)

Mint ismeretes, az aradi szabósegédek nemrégiben sztrájkba léptek, mert a munkaadók nem teljesítették béremelési követeléseiket. Sok tárgyalás és egyezkedési kísérlet után ma megszűnt a sztrájk. A munkaadók és a sztrájkoló segédek tegnap este szűkebbkörű értekezletet tartottak, amelyen a munkaadók meg egyeztek segédekkel és a kért béremelést megadták. A meg egyezés értelmében megszűnik a darabszámrendszer és az órabérek 8 és 10 leiben állapították meg. A segédek új kollektív szerződést kötöttek, amelynek egyik jelentős pontja az, hogy mennyi idő alatt készíthetnek el egy-egy ruhadarabot. Most, miután a munkaadók teljesítették, a segédek követeléseit, a munkadíjak körülbelül 50 százalékkal megdrágultak. Az új kollektív szerződést legközelebb a munkaügyi felügyelőség elé terjesztik jóváhagyás végett.

HIREK.

Utlevelek csak délelőtt.

(Felhívás a közönséghez.)

Az aradi államrendőrségen működő utlevél-hivatala felhívja az utlevélkérvényezőket, hogy kérvényeiket hétfőn, szardán és pénteken a délelőtti hivatalos órák alatt nyújtsák be. A hivatal a délutáni hivatalos órák alatt semmiféle utlevél-ügyben nem áll a közönség rendelkezésére. Utleveleiket a következők vehetik át: Adler Stefania, Szirmai Izsák, Havas Zsigmond, Keresztes Kálmán, Kertész Rudolf, Adler Hugóné, Farkas Józsefné, Mátéfi Béláné, Majerhoffer Adolf, Berger Mórné, Frank Ferenoné, Dabizsa Katalin, Balogh András, Pásztori Julia, Klein Viktorné, özv. Jarina Péterné, Lengyel Istvánné, Farkas Jánosné és Varjas Istvánné.

— **Mária királyné őfensége Belgrádban.** Belgrád. Mária királyné őfensége Misu udvari miniszter kíséretében ma délután öt órakor megérkezett Belgrádba. Az állomáson megjelent Sándor szerb király, a kormány tagjai, a katonai és polgári előkelőségek. Megérkezése után udvari ebéd volt, amelyen a román követ és az összes jelenlévő diplomaták részt vettek. A város lobogódszt öltött a királyné tiszteletére. (RTI.)

— **Horthy leányának esküvője elmaradt.** Budapest. Horthy Paula, Horthy kormányzó leányának fái Fáy László tartalékos huszárhadnaggyal ma délelőtt történő egybekelését is elhalasztották a gyász miatt. Hogy az esküvőt mikor fogják megtartani, arról még nincsen értesülésünk.

— **A főpolgármester gyásza.** Ma reggel a vármegyeházára és a városházára kitűzték a gyászlobogót, mert dr. Robu János főpolgármester édesapja, idősebb Robu János tegnap reggel Halma-giun (Nagyhalmágyon) 64 éves korában meghalt. Az elhunyt Zaránd megye Aradmegyéhez csatolt részében főbíró volt, majd később Banesd községben lett körjegyző. Idősebb Robu János mai Halma-giun végbement temetésén a város képviselőiben dr. Jegessy Károly főügyész, Zubor Andor tanácsnok, Martinovits Dénes, Pap Gyula, Popa Constantin és Dolga Imre városi tisztviselők vettek részt.

— **György szerb herceg lemondott tiszti rangjáról.** Belgrád. György herceg az elmúlt napokban lemondott a jugoszláv hadseregben viselt őrnagyi rangjáról. A lemondás oka állítólag az, hogy a megbántott herceg nem hajlandó abban a hadseregben szolgálatot teljesíteni, amelynek nem ő lehetett a legfelsőbb hadura, hanem öccse Sándor, a jelenlegi király.

LEGUJABB.

— **KEDDEN LESZ A TEMETÉS.**

Funchall. Az első éjszakán az exkirályné és a funchalli udvartartás tagjai felváltva virrasztottak az exkirály halottaságja körül.

Páris. Funchallból jelentik, hogy az exkirály holttestét bebalzsamozták és felnavatalozták. Ma halotti mise volt a Della Confession kápolnában és holnap, kedden temetik el a Campo Monte sírkertjében. Funchall kormányzója Károly haláláról értesítette a pápát és a spanyol királyt.

Budapest. Schioppa Lőrinc budapesti nunciushoz a funchalli püspöktől latinnyelvű sürgöny érkezett az exkirály haláláról. A távirat arról is értesíti a nunciust, hogy a temetés kedden lesz.

— **OTTO — OSZTRÁK CSÁSZÁR.**

Budapest. Az Est értesülése szerint az exkirály halálhíre hidegen hagyta Bécsset. A bécsi lapok éles kritikát gyakoroltak Károly sze-

— **Glattfelder Gyula Aradon.** Glattfelder Gyula dr. megyés püspök ma Aradra érkezett. Holnap meg látogatja a katolikus főgimnáziumot.

— **Hóesés a Hegyalján.** A Hegyalján ma hajnalban újra beköszöntött a tél. Lassan szállingózni kezdett a hó és reggelre három centiméter vastag hóréteg borította a hegyeket. Különösen a ternovai járásban volt nagyobb hóesés. A délelőtti órákban azután kisütött a nap és eltűntette a hegyekről a hótakarót.

— **Fürösztik a tanoncokat.** Dr. Cucu Vasul városi főorvos ma délelőtt tárgyalásokat folytatott a kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatóságával, melyekben fontos egészségügyi intézkedéseket határoztak el. Határozatilag kimondták, hogy az aradi iparostanulókat a város fertőtlenítő intézetében a jövő héttől kezdve fűrésztelni fogják. Aradon körülbelül 3000 iparostanuló van alkalmazásban, akiket az összes csoportokban fűrésztelnek. Szóval nem sokára eltűnnek Aradról a tipikus maszatos képű suszterinasok, mert az egészség legfontosabb kelleke a tisztaság. A munkásbiztosító pénztár minden iparostanuló fűrészteléséért egy leut fizet a városnak.

— **Adóigazolások.** A 6 százalékos személyzeti adó regisztrációt hitelesítés végett ezután az adóhivatali bejegyzés után a pénzügyigazgatósági épület I. emelet 7. számú szobájába Mihail Covrig-Rosiana pénzügyi titkár osztályfőnöknek kell bemutatni. Azoknak az adóíveknek a láttamozása, mellyel annak igazolása történik, hogy az illetőnek nincsen adótarthatása, ezután szintén itt történik. Eddig ez Petrovai főtanácsosnál történt. Covrig titkár délelőtt tíz óráig hitelesít és láttamoz.

mélye, uralkodása és a származékában tanúsított magatartása felett. Csak a Reichspost közli a halálhírt gyászkeretben. A bécsi közönség is közönyösen viselkedett és csak a magyar követségre tüntek ki fekete lobogót. Az osztrák politikai körök érdeklődése elsősorban Magyarország felé fordul. Schager osztályfőnök, az osztrák monarchista mozgalom vezére kijelentette egy hírlapíró előtt, hogy az osztrák legitimista párt Ottót automatikusan osztrák császárnak tekinti. Minthogy Ausztriában a koronázás formalitása nincs meg, nagykorúsításáig régens lesz mellette, valószínűleg Miksa főherceg.

Budapest. Gróf Hunyady József a legelsőként Funchallba utazik, hogy Zitának segítségére legyen. Sixtus pármal herceg és Zita anyja, Antonia pármal hercegnő Franciaországból Funchallba utaztak.

— **Rendőrségi kinevezések.** Gróts Ovidiu rendőrprefektus Scherer Árpád iroda-alfőnököt az erkölcsrendészeti ügyosztály vezetőjévé és Gredmariu detektívét első osztályú detektívvé nevezte ki.

— **Megölte az exkirály halálhíre.** Hogy az exkirály halálhíre milyen hatást váltott ki a magyar főváros összes néprétegeiben felekezeti és társadalmi állásra való tekintet nélkül, erre vonatkozólag talán a legjellemzőbb az a szűkszavú budapesti távirat, ami azt hozza hírül, hogy Fried Vilmos ujbpesti 69 éves hivatalnok amikor megtudta, hogy volt királya meghalt, a szívéhez kapott és meghalt. Egy öreg gyári hivatalnok, egy hetvenesbe járó ujbpesti zsidó oly szeretettel csüngött tehát néhai uralkodóján, kinek elődjéért bizonyára szent esküvéssel verezett is valaha, hogy arra a hírre, hogy volt királyát sorsa és végzete elragadta örökre, megszakadt a szíve. A hazáját és királyát szerető vén obsitos szomorú tragédiája nagy részvétet keltett.

— **Die dame No. 13.** megérkezett. Megrendelhető Naményi Erzsébetnél. Legújabb divatlapok állandóan raktáron.

— **Stern Lipót úr.** Stern Lipót, amint az Aradi Közlöny annak idején megírta, mikor a vizsgálóbíró kihirdette előtte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést, ez ellen felfolyamodással élt dacára annak, hogy a Kornis betörés többi részesei valamennyien megnyugodtak a vizsgálóbíró rendelkezésében. Időközben azonban úgy látszik, hogy meggondolta a dolgot, mert tegnap kérte, hogy vezessék fel Sommer Nándor vizsgálóbíró elé. A bűnbosszi valutasiber nagyon megtört és sápadtan esapzott szakállal, összeláncolt kezekkel szeperegve áll a kihallgatást vezető bíró előtt. Szó hangon jelentette ki,

hogy eláll az előző napokon tett felfolyamodásától és megnyugodik a letartóztatásban, hogy „minél hamarabb be legyen végre fejezve ez a rá nézve oly kínos ügy“.

— **Tisztviselő-avatás.** Az aradi huszárezred tisztikara szombaton este tartotta a huszárkaszárnya épületében kaszinóavató bankettjét. A kedélyes ünnepségen, amely a késő reggeli órákig tartott, résztvettek Arad román társadalmának színe-java.

— **Védőoltások a megyében.** Az egészségügyi főfelügyelőségtől rendelet érkezett ma a megyei orvosi hivatalhoz, amely szerint a rendes évi himlőoltásokat most kell megtartani. Dr. Bradean Athanaz megyei főorvos be fogja kérni a jegyzőktől az oltások elvégzéséhez szükséges névjegyzékeket és ezek alapján el fogja rendelni, hogy a körorvosok az oltásokat kezdjék meg úgy, hogy két-három héten belül befejezhető legyen.

— **Román kulturdélmű.** Vasárnap délután az aradi Román Irodalmi Társaság jól sikerült zsűri rendezett a Kulturpalota nagytermében. A görög keleti szeminarium énekára vezetésbe a műsort, Baru tanár kifogástalanul dirigált és az énekkar harmónikusan együtt működött, a zongorakísérelt Cornea tanárnő káta el. Ciohandu György dr. szeszéki állam érdekes előadást tartott az ördög fogalmáról és az ördögösség létezéséről. A műsor kimagasló száma Petrescu tanár operáriája volt. Csengő bariton hangjával őszinte lelkesedéssel váltott ki Zongorán Cornea tanárnő kísérelt. Petrutiu Felicia kedvesen szavalt. Ezután előképek következtek. Dr. Nichi Lázárné főnép- és asszonyt, Tyron Silvia és Kovacsovic Média román nőket ábrázoltak. A hangulatos előképek megnyerték a szépszámban megjelent közönség tetszését.

— **Temetés.** E hó 1-én délután fél 6 órakor nagy részvét mellett temették el Tasca Imre aradi járásbírói iroda főbíróját és neje egyetlen leánykáját, Tasca Imre ezúton mond halás köszönetet a virágokért és a temetésen megjelent bírónak, tisztviselőnek és főbarátoknak a részvétnyilvánításokért.

— **Tolvaj üzleli alkalmazottak.** Vizner Alfréd, az I. Nacht cég tisztviselője feljelentést tett a rendőrségen Gulyás Bálint a cég egyik alkalmazottja ellen, aki nagymennyiségű vasrudat vitt el a cég raktárából. A rendőrség megindította a nyomozást. — Horváth József kereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy üzletéből körülbelül 25 ezer lelei értékű selyem malomszöveteket loptak el. A nyomozás kiderítette, hogy a szöveteket a cég egyik alkalmazottja hordta el az üzletéből, amelyeket lakásán meg is találtak. A kereskedő kára teljesen megtérült és ezért az alkalmazottja ellen tett feljelentést visszavonta. — Füllmann János feljelentést tett a rendőrségen, hogy pénzszerényét valaki már hetek óta álkulccsal naponta kinyitja és onnan kisebb-nagyobb összegeket vitt el. Füllmann kára eddig 5 ezer lelei. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Helyreigazítás.** A chisnei főhercegi uradalom intézsége, a mai napon arról értesít bennünket, hogy az a nagyobb szabású alkalmassági vizsga, amint az Aradi Közlöny vasárnapi száma hírül adott, nem a főhercegi uradalomban történt hanem az uradalmak egy részét haszonbérbe adóalkalmassági bizottság

Ma AAC-Hakoah mérkőzés Modern Kabardon. Ma tartotta be a kabard... AAC-Hakoah... mérkőzés...

A vámtörvény bírósági eljárás szabályai... Kocsán János... bírósági eljárás... vámtörvény...

Előző évi... Sándor gróf... vámtörvény... bírósági eljárás... Sándor gróf...

Elfogott vasúti tolvaj. Merle Demeter... bírósági eljárás... tolvaj... Demeter...

Sport.

Gyűlés a budapesti sportpályán. Budapest. A budapesti sportpályán... mérkőzés... pályán...

A vasárnapra hirdetett ATE-Hakoah mérkőzés az első félidő... mérkőzés... ATE-Hakoah...

Mikolajka TK. (8+9+10+11+21). 59 pont... mérkőzés... Mikolajka TK...

Mezőtúr a Vidéki Sport... mérkőzés... Mezőtúr...

Az özvegy exkirályné.

(A gyarmati nyelvi korszak.)

Károly exkirály megrendítő halála az egész világ figyelmét... özvegy exkirályné... Károly...

Zita ellen az ellenszenv a háború alatt csak fokozódott... özvegy exkirályné... Zita...

Aztán, mikor már késő volt, jött a békekötés... özvegy exkirályné... békekötés...

Aztán, mikor már késő volt, jött a békekötés... özvegy exkirályné... békekötés...

Zita hűségese... özvegy exkirályné... hűségese... Zita...

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak (április 3.): Dollár 142... valutapiac... Aradi...

Zürichi nyitás (apr. 3.): Berlin 167.50... Zürichi nyitás... Zürich...

Budapesti nyitás (április 3.): Napoleon d'Or... Budapesti nyitás... Budapest...

Zürichi zárlat (április 3.): Berlin 164... Zürichi zárlat... Zürich...

Budapesti zárlat (április 3.): Napoleon d'Or 3280... Budapesti zárlat... Budapest...

Az Aradmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

Az Aradmegyei Takarékpénztár vasárnap délelőtt... közgyűlés... Aradmegyei...

Ezután a választásokra tértek át. Az igazgatóság tagjai... közgyűlés... választások...

A vámtörvény bírósági eljárás szabályai... közgyűlés... vámtörvény...

Mozsi.

SANDOR MÁTYÁS II. FEJEZETE.

Sándor Mátyás első fejezete teljesen igazolta a Gaumont-gyár... Mozsi... Sándor Mátyás...

Rokoko-film az Uránában. A rokoko idők... Mozsi... Rokoko-film...

A szerkesztésért. KÁROLY JÓZSEF. felel.

BRAUN MIKSA egyenruha és uri szabó Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u) 40

Felhívás! Nagytakarítást ne végezzen senki addig, míg árajánlatot nem kér Lovas Károly lakástisztítási vállalatától, Str. Oituz (III-és-u.) 30a Parketta szerelés, beeresztés, polskalítás olesón és felelősség mellett. 12251

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket **1000** szavak szerint számítjuk.
 Minden szó hirdetésre **75** ban.
 Vastagabb betűvel **1** és **50** ban.
 A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelölni.
 Hirdetéseket délután **2** óráig vesszünk fel.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 A legkisebb hirdetés **10** szóig 750 ban.
 A kiadóhivatalt **szembes** meg kell látogatni, hogy az olyan apróhirdetés szövegét amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Házasság.

HÁZASSÁGKÖZVEVITŐ, úri körökben tartas, közölsé címét „Hozományos leány” jellegre Wallinger hirdetőjében. 11658

BENOSIPENEM 28 éves jómegjelenésű, szolid, kereskedő, unokaöcsémét jobb csatlóhoz. Leveleket „Szolid férfi” jellegre Wallinger hirdetője továbbítja. 11660

Lakás.

FIATAL házaspárbutorozott szobát keres. Cim Wallinger hirdetőjében. 11660

Alkalmazás.

PHIAZHOZ jó bizonyítványval rendelkező szakácsnő azonnalra felvétetik. Cim kiadóban. 5000

ARAD KÖZSEG jegyzői hivatalában egy a jegyzői és különösen az adóügyi munkákban tartas, lehetőleg románul tudó egyén havi 800 Lei fizetés mellett azonnali alkalmazást nyerhet. 1404

ROSEBB fogtechnikust keres egy vidéki fogorvos ki aranyöntésekben teljesen perfect. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1460

FÜSZERKERESKEDŐ SEGÉD kinek fő háza van alkalmazást nyer Gazdasági Értékesítőnél. 1494

FÜSZAKI RAJZOLÓT lehetőleg ipariskolását gépészeti szakról, ki szépen rajzol és díszít, keres elsőrangú vállalkozó helyben Ajánlatokat összes személynél adatokkal „Rajzoló” jelzéssel lapunkra. 1490

FÜZÖNŐ felvétetik Str. Seminarului (Sina-utca) 1a. 11552

FIATAL segéd, ki románul beszél, felvétetik. Steinitzer testvérek. 11552

FÜSHERNEMŐ varró nő házakhoz ajánlatok, ugyanott fehérnemű hímzést vállalkoz. Cim Str. Russu Sirianu 22. 11660

HARISNYA, fehérnemű javítást jutányosan vállalok. Partallyné, Strada Russu Siriana (Aulich Lajos-utca) 6. 1506

GYAKORNOK jó csatló, jó árással kerestetik. Cim a kiadóban. 1509

FIATAL irodaszoftár kereskedő. Jelentkezni lehet naponta délután 3-4 között. Nemesi irodák, Bul. Regale Ferdinand 22. I. emelet. 11558

Vétel és eladás.

GYERTYÁNFÁK hasábrókban és rőzskékben nagyobb mennyiségben vesz. Sziasany kapata gyár Arad. 1502

FAJTISZTA HÁZI NYULAKAT, Beiga örökös ezüst szőrmék, kék örökös keresek megvételre Lengyel Géza olajmalom Ség. 1501

OLMOT VESZEK bármely mennyiségben. Rácz József szikvizgyár Arad Strada Episcopul Radu (Magyar-utca) 4. 1499

ÜVEGEKET VESZEK átványvizes patentzárós, zármékul is lehet. Rácz József szikvizgyár Arad, Str. Episcopul Radu (Magyar-utca) 4. 1500

ELADÓK finom női házőrzők. Cim Str. General Grigorescu (Tabajdy-utca) 1. sz. földszint jobbra. 1495

TAVASZI UJDONSÁGOK megérkeztek. Straesser divatruházába szemben a Lutheránus templommal. 1493

HASZNALT REZET bármely alakban legmagasabb áron vesz. Vuchetich gépműhelye Piata Stefan Cel Mare (Béla-tér) 1. az üzletvezetőséggel szemben. 1486

EGY Hoffner és Schranz-féle 8-as cséplőgarnitúra fiatal, kifogástalan állapotban teljes felszereléssel eladó. — Ugyancsak egy Magyar Állami 8-as teljes garnitúra megtekinthető Marian Béta, Chisinau. 1488

KERESÉK megvételre mindenféle gyógyfűvel, hársfavirágot, kamillát, ezerjófűvet sőt, nagy mennyiségben. — Cim a kiadóban. 1504

SZÉP sötétzöld gyermekkosci eladó. Cim a kiadóban. 1503

STINGEL-féle mochaoni keresztúros 3 pedálos rövid zongora, jutányos áron eladó. Cim Kelet hírlapiroda. 11552

EREDETI nyolcos magánjáró cséplőgarnitúra teljes felszereléssel, olesón eladó. Strada Doamna Purgly 174. 11659

ZONGORA, elsőrendű bécsi gyártmány olesón eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11660

TIZENKÉT személyes ezüst óráscsok, ezüst retikül eladók. Cim: Wallingernél. 11661

KÉTSZOBÁS belvárosi lakberendezés átadható lakással eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11661

SPITZ kutya eredeti, olesón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 11660

PEHER, szines, békebeli damaszt asztalnemű teljesen újak, froir törülközők, fehérneműk, átalon tükör, köbcsészonyeg, ayugagy, antik ékszer eladók. Str. Consistoriului (Batthyány-utca) 3. 1507

TENYESBIKA szőkefejű eladó. Birtó Árpád, Erdőhegy. 1422

MINDENKINEL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákért, perzsa, szmirna argamant-szőnyegekért, török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísz tárgyakért, japán vázákért régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsi réziszéget. Szépművészeti Salon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) Orfay-palota. 11911

KÖNYVTÁRAKAT hangjegyeket magas áron vesz Kerpel könyvkereskedése. 12191

ÁJANDEKTÁRGYAK legolcsóbb beszerzési forrása a Salon Artistique (Fischer Eliz-palota.) Antik és modern porcellánok, butorok, szobrok, figurák, vázák, festmények, metszetek, perzsa szőnyeg, ezüsttárgyak vétele, eladása, cseréltése és bizományba vétela a legelőnyösebb feltételek mellett. 11691

PIANINOT, zongorát gyöngyököt briliánsokat magas áron vesz. Leveleket „Pianino” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 12021

KÉT HAT SZEMÉLYES üzembépes luxus autó eladó. Schottl Lajos Nagyenyed. 1254

FORGALMAS HELYEN országot mentén, marosátjárású komp vámjog olesón eladó. Bővebbet Madaras Béla. Guraszada. 1366

HASZNAET OLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

KÉT ÉS FÉL KAT HOLD szőlő Apateleken eladó. Bővebbet dr. Pop-Zasló Simion primprelor Turnova. 1419

HERÉSFÖLDET, elsőrendű, bérbe veszek Rácz József szikvizgyár Strada Episcopul Radu (Magyar-utca) 4. 1498

STRADA BUCUR (Bötvös-utca) 7. számú ház szabad kézből eladó. 1487

SIKULA községben (állomás Borosjenő) nagytelkes magánház, korsma és fűszerüzlettel eladó. Bővebbet Rusz János tulajdonosnál ugyanott. 11660

Üzletek.

VEGYESKERESKEDÉS VENDÉGLÖVEL határozati nagyközségben hol fővám is van sürgősen kiadó. Cim a kiadóban. 1473

JO FORGALMU bódé Bul. Reg. Maria (Andrássy-tér) közepén szabad kézből eladó. Bővebbet Kelet hírlapiroda. 11552

JOFORGALMU korsma eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 11660

Ellátás.

BUTOROZOTT szoba teljes ellátással két személy részére 15-éres kiadó. — Ugyanott 3-4 személy, elsőrangú kosztot kaphat utcára is. Cim Str. General Grigorescu (Tabajdy-utca) 1. sz. földszint jobbra. 1496

ELŐKELO öreg urinóhól teljes ellátást keres urinó. Cim a kiadóban. 1508

Oktatás.

GYORS. ÉS GÉPIRŐISKOLA. Keresk. tanfolyam. Április 1-én új 4 havi tanfolyam. Beiratkozás Bul. Gen. Dragalina (Apponyi-körút) 8. délelőtt 11-12-ig, délután 4-5-ig, vagy Str. Brancoviciu (Lázár Vilmos-utca) 2. Engelnél, délután 3-4-ig. 1510

NÉMET GYORSIRAS. Esti tanfolyam. Április 6-án kezdődik. Gyors- és Gépiroiskola, Bul. Dragalina (Apponyi-körút) 8. 1511

Különféle.

MINDENFÉLE modern hajmunkák hajfonatok legolcsóbban Fischernél Str. Marasesti (Kossuth-utca) 58. Haját vesszék. 1491

TÁRSULNÉK 100.000 Lei tőkével kereskedelmi vagy iparvállalathoz. Csak teljesen szolid és reális alapon állók küldjék ajánlataikat közelebbi adatokkal és címmel „Amerikai” jellegre a kiadóba Discretio biztosítva. 1436

Ha nem akar hirdetésével a kiadóhivatalba járni úgy feladhatja a következő helyeken:

WALLINGER ISTVÁN hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancoviciu (Lázár Vilmos-utca.)

„KELET” hírlapelárusító és hirdetésfelvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1.

BÁSZ ügynöksége Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2.

MANDL Boulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti papírüzlet.

SZIRMAI adásvételi irodája Str. Tribunalu Axente (Damjanich-utca) 14.

II. KLEIN MÓR könyvkereskedésében Boulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 12.

„VICTORIA” általános kereskedelmi iroda Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 16

FRIEDMANN ingatlanforgalmi irodája utján Str. George Baritiu (Rákóczi-utca) 1.

ELADÓK

a fővonalon, Str. Consistoriului (Batthyány), Str. Anton Mocioni (Órczy), Str. Sif. Georghe (Dezső), Str. Episcopul D. Radu (Magyar) és más utcákban magán és bérházak átvehető lakással, 2 hold kertész telek 4 szobás lakással. Kisebb házakat megvételre keresek. Kölcsoni jutányosan azonnali kifizetéssel közvetíték: 11532

Szücs F. Vilmos, Arad Str. Alexandri (Salac-u.) 3. sz.

Legolcsóbb

legfinomabb szabad lúgtól mentes kintőn habzó finom illatú mosdó szappanokat készít

Dr. Földes és Hehs

Eladás nagyban és kicsinyben. Dr. Földes gyógyszerár. 1218

Husvétli csokoládé tojások, nyulak és bárányok Csokoládé Királynő Str. Metianu 2. (Forray-utca)

Mindenütt, ahol a **RADIKAL** patkányirtószert használják. HÁZI állatra és bármilyen jószágra veszélytelen, csak a patkányt és egeret öl meg. **KAPHATÓ: Dr. Földes és Hehs s Hajós Árpád gyógyszerárakban. 1883** Figyelem! Csak RADIKAL irtószert és csak üvegekben fogadjon el.